

3

DE
EEUWIGE
DISCUSSIE:
➔ INTERNE
VERSUS
⬅ EXTERNE
COMMISSIE

Gedurende mijn carrière als jurist heb ik talloze discussies en trends voorbij zien komen over de inrichting van de bezwaarschriftenprocedure. Artikel 7:5 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), in samenhang met artikel 7:13 Awb, biedt bestuursorganen verschillende mogelijkheden om bezwaarmakers te horen. De meest besproken discussie gaat over de keuze tussen een interne (ambtelijke) commissie op grond van artikel 7:5 lid 1 onder b Awb en een onafhankelijke externe commissie in de zin van artikel 7:13 lid 1 Awb.

De argumentatie die ten grondslag ligt aan de keuze voor een bepaalde variant is vaak flinterdun. Regelmatig hoor ik argumenten tegen een interne commissie, zoals “de slager die z’n eigen vlees keurt”, het risico van tunnelvisie, of de angst om “tegen collega’s in te gaan”. Vanuit mijn eigen ervaringen herken ik deze bezwaren niet. Het uitgangspunt van een bezwaarschriftenprocedure is immers een volledige heroverweging met inachtneming van de ingebrachte bezwaargronden. Dat een interne commissie hierbij betrokken is versterkt in mijn ogen juist de kwaliteit van de heroverweging, omdat de ambtenaren van een interne commissie vaak beschikken over betere kennis van de organisatie en de beleidscontext.

Tijdens mijn loopbaan heb ik dan ook meerdere transities van de bezwaarschriftenprocedure (althans de organisatorische inrichting) begeleid. Hierbij werd vaak de stap gezet van een volledig externe commissie naar een (gedeeltelijk) interne, ambtelijke commissie. Dit proces verliep meestal

soepel, waarbij de belangrijkste uitdaging lag in het waarborgen van de objectiviteit en de transparantie van de procedure. In de praktijk blijkt dan ook dat interne commissies uitstekend in staat zijn om onafhankelijk te oordelen, zolang de juiste waarborgen maar zijn ingebouwd.

Zelf ben ik een voorstander van een hybride oplossing, namelijk een combinatie van een interne ambtelijke commissie en een externe onafhankelijke commissie, waarbij de laatste wordt ingezet voor politiek-bestuurlijke en complexe casuïstiek. Deze benadering biedt het beste van beide werelden. De interne commissie kan snel schakelen, terwijl de externe commissie een frisse, onafhankelijke en deskundige blik biedt op complexe en politiek gevoelige dossiers.

Interessant in dit kader is het recente onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen en de Vrije Universiteit Amsterdam, uitgevoerd in opdracht van de gemeente Amsterdam. Dit onderzoek toont aan dat er geen noemenswaardige kwaliteitsverschillen zijn tussen interne ambtelijke commissies en externe onafhankelijke commissies. Dit bevestigt mijn eigen ervaringen: de kwaliteit van de bezwaarschriftenprocedure hangt niet zozeer af van de structuur maar van de professionaliteit en integriteit van de betrokkenen. Hoewel in deze praktijkgids primair wordt uitgegaan van de werkwijze van externe commissies, zijn er voor leden van ambtelijke commissies voldoende parallellen te vinden. De basisprincipes zijn immers universeel toepasbaar, ongeacht de gekozen organisatorische vorm.